

ikke unødigt bør indsættes hjemmel til at gennemføre tvangsindgreb over for borgerne. Der kan jeg bl.a. henvise til Justitsministeriets redegørelse fra december måned 1996 til Folketinget om udvikling af forvaltningsmyndighedernes adgang til privat ejendom uden retskendelse.

På den baggrund kan jeg ikke tilslutte mig, at en kommission skal se helt generelt på spørgsmålet om adgang til at foretage tvangsindgreb uden for strafferetsplejen.

En kommission skal ifølge forslaget desuden se på, om de administrative sanktioner, borgerne kan mødes med ved manglende overholdelse af forvaltningsretlige regler, kan anses for forholdsmæssige.

Kravet om forholdsmæssighed er naturligvis af væsentlig betydning. På samme måde som det førnævnte spørgsmål om tvangsindgreb er der imidlertid tale om et spørgsmål, der efter min opfattelse nødvendigvis må ses i lyset af de forhold, der gælder på de enkelte retsområder. En bestemt sanktion kan jo være forholdsmæssig i én sammenhæng uden at være det i en anden.

Jeg kan derfor ikke se formålet med at nedsætte en kommission med henblik på en generel behandling af spørgsmålet. Det rigtige må efter min opfattelse være, at spørgsmålet om forholdsmæssighed inddrages i forbindelse med regulering og ved administrationen af regulering og regler på de enkelte områder.

Ifølge beslutningsforslaget skal den foreslåede kommission bl.a. undersøge behovet for bedre rådgivning om borgernes muligheder for at klage over forvaltningsafgørelser og for at indbringe sådanne afgørelser for domstolene.

Allerede i dag findes der regler, som forpligter til at vejlede om klageadgang m.v. Det fremgår således af forvaltningslovens § 25, at skriftlige forvaltningsafgørelser, der ikke fuldt ud giver borgerne medhold, i almindelighed skal ledsages af en vejledning om klageadgang til en anden forvaltningsmyndighed. Vejledningen skal omfatte angivelse af klageinstans, evt. klagefrist og fremgangsmåde ved indgivelse af klagen.

Endvidere fremgår det af § 26, at afgørelser, der kun kan indbringes for domstolene inden for en vis frist, skal ledsages af oplysninger herom.

Hertil kommer, at den almindelige bestemmelse om myndighedernes vejledningspligt i forvaltningslovens § 7 indebærer, at en myndighed efter omstændighederne skal give vej-

ledning om klageadgang og domstolenes prøvelse i videre omfang end det, der følger af reglerne i § 25 og § 26.

Sammenfattende har jeg altså svært at se behovet for et generelt initiativ på dette område.

Beslutningsforslaget nævner også, at en kommission skal have til opgave at se på en forbedring af borgernes adgang til at antage sagkyndig rådgivning og opnå fri proces under tvister med forvaltningsmyndigheder.

Jeg kan oplyse, at Retsplejerådet for tiden overvejer en generel reform af den civile retspleje. Heri indgår bl.a. spørgsmålet om ydelse af retshjælp, herunder fri proces, og spørgsmålet om behandling af sager mellem borgerne og det offentlige. Der er således tale om et spørgsmål, der overvejes i andet regi.

Endvidere kan jeg oplyse, at Justitsministeriet er ved at lægge sidste hånd på et forslag til regler, der vil gøre det muligt for personer, der vil klage over Danmark ved de internationale klageorganer, herunder Menneskerettighedsdomstolen i Strassbourg, at få økonomisk bistand fra det offentlige til at føre en sådan sag. Heller ikke på det punkt ser jeg nogen grund til at nedsætte en kommission.

Det fremhæves i beslutningsforslagets bemærkninger, at en kommission endvidere bør vurdere borgernes mulighed for at opnå erstatning, når en forvaltningsmyndighed gør sig skyldig i fejl og forsømmelser. Jeg har vanskeligt ved at se, at der skulle være noget behov for en sådan generel vurdering. Det skyldes, at vores lovgivning allerede i dag indeholder visse regler om, at de pågældende myndigheder skal betale erstatning og eventuelt anden kompensation, hvis myndigheden gennem sin adfærd har pådraget sig et ansvar. Jeg kan f.eks. nævne reglerne i retsplejeloven om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning.

Og på de områder, hvor der ikke er lovgivning herom, følger det af almindelige retsgrundsætninger m.v., at en offentlig myndighed kan være erstatningsansvarlig for fejl og forsømmelser, der har forårsaget tab for en borger.

Ifølge beslutningsforslaget skal en kommission også vurdere, hvorvidt domstolenes tilsidesættelse af afgørelser i en konkret forvaltningssag bør føre til, at andre og tilsvarende sager genoptages af den pågældende myndighed.

Gældende ret indeholder allerede en række regler og principper, der tilsiger at skabe en rimelig balance i vurderingen af, om en sag bør genoptages i sådanne tilfælde. I denne vurde-